

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 2

Juni 2013

Årgang 48

“Kaktus og andre sukkulenter” udkommer fra 2011 kun 3 gange årligt i februar, juni og oktober måned, som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Ellen Christensen, Løvsangervej 9, DK-5700 Svendborg, tlf. 6220 7640

E-mail: emke@christensen.mail.dk

Tryk : LaserTryk.dk A/S P. O. Pedersens Vej 9, DK-8200 Århus N

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent DKK 275,- vedr. indbetaling, se nederst på denne side. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Terminer for indlevering af annoncer:

Termine für Anzeigen:

Terms for advertising:

1. januar, 1. maj, 1. september.

Annoncepris: 1/8 side DKK 100,- 1/4 side DKK 200 - Preise für Anzeigen: 1/8 side

DKK 100,- 1/4 side DKK 200. - Price for ans: 1/8 page DKK 100,- 1/4 page DKK 200,-

SIDEN SIDST

Sig nærmer tiden for årsmødet, og denne gang er det et vigtigt møde, thi hvordan det end går ved afstemningen om det fremsatte forslag til ændringer, er det herefter slut med NKS som vi har kendt det siden 1974.

Stigende priser på porto og trykning og faldende interesse for foreningsliv i almindelighed har også ramt NKS. Der er to muligheder: at fortsætte som hidtil indtil kassebeholdningen slipper op, og foreningen går konkurs eller rette vedtægterne ind efter de nye tider, sætte kontingentet ned og håbe på en lysere fremtid.

Når der skal ske drastiske ændringer i en forening plejer bestyrelsen at gå af. Det sker også her. Som meddelt andet steds i bladet, kan kassereren ikke genopstille, og sekretæren ønsker ikke at gøre det. Hvad formanden - undertegnede - angår, tjaaah, jeg giver gerne stafetten videre til en entusiastisk efterfølger, og jeg håber meget, der er en kandidat. Men det ville smerte mig dybt, at se en forening, jeg har været lykkeligt medlem af siden 1974, gå neden om og hjem på grund af manglende kandidater til bestyrelsesposterne. Så ransag jeres hjerter og nyrer og find ud af, at I da godt kan stille op til dette og hint. Et par kampvalg eller tre ville ikke skade. Vi ses i Odense.

Hanna E. Hansen

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.nordiskkaktusselskab.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Hanna E. Hansen, Limfjordsvej 1, 2720 Vanløse. Tlf. 3834 6131

Email: hanna.e.hansen@gmail.com

Sekretær: Michael Nielsen, Løvsangervej 9, 5700 Svendborg. Tlf. 6220 7640.

Email: emke@christensen.mail.dk

Kasserer: Christian Lorentsen, Ærtevej 12, 8700 Horsens Tlf. 7564 4768

Email: crl@stofanet.dk

Øvrige funktioner:

Webmaster:

Finn Larsen

E-mail: salbyvej17@tdcads.dk

Indbetaling af kontingent:

Danske medlemmer:

Regnr. 1551 Kontonr. 6578713

Udenlandske medlemmer:

Swift: DABADKKK

IBAN: DK4930000006578713

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Forsiden:

Astrophytum sp. multihybrid. Blot en af mange fine planter fra Erik Hansens samling. Læs mere på side 12-15, hvor Peter Brandt Pedersen fortæller mere om de japanske hybrider. Foto: Erik Hansen.

En *Neochilenia* - men hvilken?

Tekst og foto: F. Bartig

Neochilenia sp. - en enkelt blomst

For uhyggeligt mange år siden da jeg kun havde været medlem i NKS et års tid, deltog jeg sammen med den øvrige Østjyllandskreds i en ekskursion til Fyn, hvor vi bl.a. besøgte Gunnar Ravn, en gæv, meget snakkende, rødhåret fynbo med en stor interesse for kaktus. I dag er Gunnar uforandret gæv og fynbo, han snakker ikke helt så meget mere, og han er overhovedet ikke rødhåret, men han interesserer sig stadig for kaktus.

Nuvel; jeg er slet ikke kaktusmand, men jeg faldt for nogle af Gunnars planter dengang og købte et par stykker. Købte er måske så meget sagt -

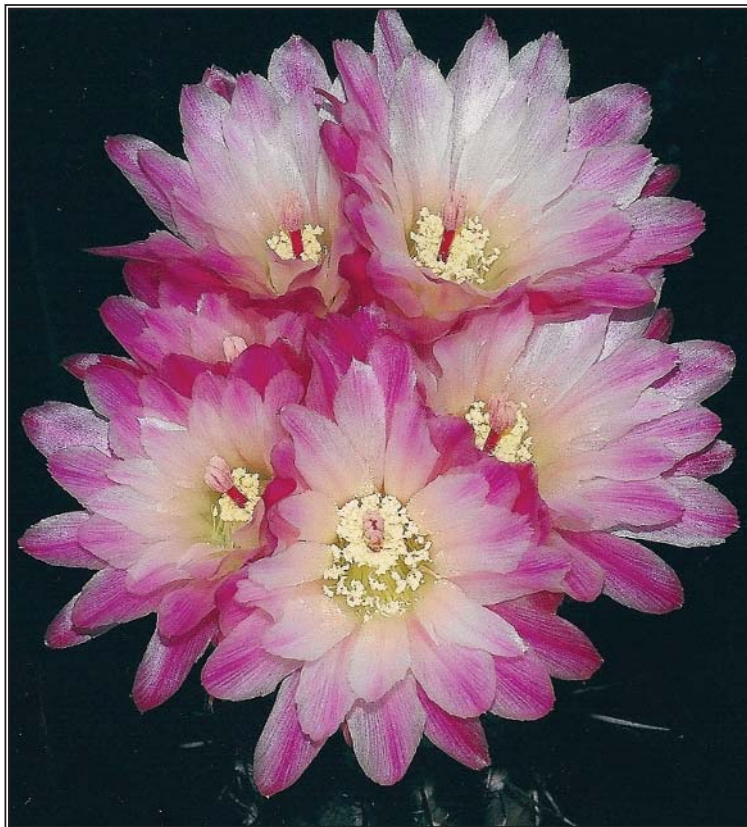
Gunnar forlangte 5 kr for stykket, hvilket formodentlig var mindre, end han selv havde givet. Gunnar hedder, som nævnt, ikke Svendsen, og han har sikkert aldrig været i Låsby.

Blandt de planter, jeg ved pågældende lejlighed erhvervede, var en lille på daværende tidspunkt nærmest kugleformet kaktus med sorte torne. Den var forsynet med en etiket, som afslørede, at Gunnar havde købt den hos Gerhard Köhres. Det var en *Neochilenia* (i dag hedder slægten vist *Neoporteria*?), men artsnavnet var ulæseligt.

Denne *Neochilenia* sp. fristede gennem en årrække en beskeden og stort set ubemærket tilværelse i min samling, som for det meste består af *stapelier*. Hvert år blev den en smule højere uden at vokse i omkreds. Den udviklede sig med andre ord til en fin lille søjle. Et forår opdagede jeg en knop i spidsen af søjlen. Da den knop endelig foldede sig ud, ændrede planten status i min bevidsthed. Det var den yndigste blomst, man kan forestille sig, hvis man er til lyserødt. Der var kun én blomst. Hvert år siden er der kommet flere blomster til. I år er der 6. Blomsterne er forårsbedudere, og planten er, blandt kaktus, blevet min yndling - næsten.

Men jeg kender altså ikke artsnavnet, og det irriterer mig selvfølgelig en smule. Forleden dag var jeg deltager i Østjyllandskredsens generalforsamling i Horsens hos Gurli og Christian Lorentsen. Jeg så her en høj, kraftig søjlekaktus, hvis torne havde omtrent samme farve, som Gunnars hår engang. Christian vidste ikke, hvad den hed. Lidt senere snakkede jeg med Gunnar Ravn, som også var tilstede. Sammen beundrede vi den rødhårede kaktus, og jeg nævnede,

at den var uidentificeret, hvilket undrede mig, da planten var både stor, smuk og i enhver henseende spektakulær. "Jeg kender én, som kan identificere den", sagde Gunnar. "Hvem", spurgte jeg. "Peter Brandt Pedersen", sagde Gunnar, "han kender praktisk talt alle kaktus".

Neochilenia sp., årets høst 2013 - 6 blomster

Nu er det jo sin sag at "prale" på en fraværendes bekostning, og jeg vil på ingen måde hænge P.B.P. op på Gunnars påstand. Jeg har alligevel vedlagt et par billeder af min *Neochilenia*'s blomster. Hvis Peter kan identificere arten for mig, vil jeg blive glad. Kan han ikke, ja, så er den jo bare dén eneste ene blandt

alle, som han trods alt ikke kender - undtagelsen, som bekræfter regelen, så at sige.

Selv om jeg ikke hedder Peter og har så god styr på de forskellige kaktusnavne, så har jeg dog stadig min jyske nysgerrighed i behold. En tur rundt på nettet gav mig et forslag til hvad din plante kan hedde: *Neochilenia woutersiana*.

Om Peter er enig med mig vil tiden vise, men det er da en mulighed!! VH Red.

Opuntia fragilis.

Tekst : Finn Nielsen

Blandt vinterhårdføre kaktus udmærker *Opuntia fragilis* sig ved at være én af de allermest hårdføre. Samtidig er den nok også én af de allermest variable i udseendet, velsagtens i kraft af, at dens udbredelsesområde er enormt. Fra midten af USA og langt op i Canada.

Der er også stor variation i blomsten, som er gul i forskellige nuancer, nogle med røde støvfang. Der findes også mange med forskellige røde blomster, men så er der mig bekendt tale om hybrider.

Nogle populationer blomstrer tilsyneladende aldrig. Alligevel spredes planten vidt omkring. Som navnet siger, er planten fragil, altså skrøbelig og går let i stykker. Det er almindeligt antaget, at spredning i stor udtrækning sker ved, at der brækker led af planten når et dyr passerer, og leddet hænger fast i dyrets pels indtil det falder af et nyt sted. De afbrækkede led kan også flyde, så spredning ad vandvejen anses også for muligt. Leddene har meget nemt ved at slå rod, så man kan nemt opformere sine *O. fragilis*.

Det er fascinerende at tænke på, at disse små kaktus nogle steder står dækket af meterhøj sne i måneder og med op til 50 frostgrader efter at de først er skrumpet ind til rynkede, måske fin-

gertykke stumper - for så, når sneen smelter, at svulme op igen og strutte, måske endda med flotte blomster. Hvis man kun har et uopvarmet drivhus - eller måske kun et halvtag - til rådighed for sine kaktus, er *O. fragilis* et godt bud på et samleobjekt.

Opuntia X Columbiana. Foto: Finn Nielsen

Det er lykkedes mig på et par år at opbygge en lille samling på ca. 75 forskellige *O. fragilis*, som jeg overvintrer i et uopvarmet drivhus. Der har selvfølgelig været enkelte tab, som alle skyldes råd, formentlig p.g.a. for høj luftfugtighed og for ringe ventilation, idet jorden selvfølgelig er knastør. Man må jo betale sine lærepenge.

Mange af mine *O. fragilis* er fra Canada, hvor de vokser fra Vancouver Island (British Columbia) i vest og til Ottawa (Ontario) i øst og op til Peace River (Alberta) i nord.

I sin bog "A 2002 REVIEW OF THE DISTRIBUTION OF THE NATIVE CACTI OF CANADA" beskriver Ken Hancock nøje findestederne for Canadas fire forskellige kaktusarter (*Opuntia fragilis*, *O. humifusa*, *O. polyacantha* og *Escobaria vivipara*). Bogen bygger videre på indsamlede oplysninger fra 1997 og 1998 og konstaterer, at der både er fundet nye kaktuslokaliteter og forsvundet nogle. I en del tilfælde er lokaliteter blevet opdyrket, men andre er også

bare forsvundet. Sådan er det gået med den østligste konstaterede lokalitet af *O. fragilis* tæt ved Ottawa (Nepean). Den første rapport fra 1987 nævner en gruppe på over 60 cm i diameter og flere mindre grupper, og man anslog populationens alder dengang til 30 år. I 1996 var den store gruppe svundet ind til kun 4 planter med få led, og der blev fundet en del døde planter i nærheden. I 1997 blev kun én plante fundet, og den blev sidst set i live i august 1998.

Der var ingen spor af populationen i juni 1999. Ak, ja. Med sådan en historie giver det sig selv, at netop den plante har en særlig plads i min samling.

Desværre er det langt fra altid, man kan få noget at vide om, hvilken lokalitet en plante stammer fra, og mange af de *O. fragilis*, der sælges, er utvivlsomt hybrider, således også i min lille samling. Men hybrider bidrager generelt til at skabe et større udbud af spændende planter for vores hobby, og mange gange er hybriderne endnu smukkere end deres forældre. Når artens overlevelse i naturen er sikret, kan vi mennesker med sindsro prøve at skabe nye varieteter.

Men naturen laver også selv hybrider. Én af de gode er *Opuntia*

***Opuntia caruanthica* (el. måske *Opuntia phaeacantha* v. *camanchica*).**

Foto: Alf Eriksson, fra en artikel i Kaktus 04/2005

Fra redaktørens eget udendørsbed, en nyindkøbt *Opuntia humifusa*, som vi håber vil blomstre i år. Foto: Ellen Christensen

Opuntia phaeacantha fragilis.

Foto: Alf Eriksson, igen fra artiklen i Kaktus 04/2005

"Smithwick". Navnkundige Georg Sydow fortæller i Kaktus nr. 1 fra 1983, at han indførte den fra Dakota, USA, i 1970, og at *O. fragilis* er den ene af forældrene, og *O. humifusa* er den anden. Navnet skulle den have fået "efter en lille flække langt ude på landet i Dakota". Andetsteds har jeg dog læst, at det er en krydsning mellem *O. chymochilla* og *O. fragilis* og at Smithwick er navnet på kaktussamleren Claude Barrs hjemby. (Men måske er Claude Barr den "ener og eneboer af indiansk afstamning", som Sydow henviser til i sin artikel?).

Samme Georg Sydow har lagt navn til en anden hybrid, *Opuntia* "Georg Sydow", jævnfør Peter Brandt Pedersens artikel i Kaktus nr. 1 fra 1992. I hvert fald foreslog P.B.P. dette navn til en krydsning mellem *O. rhodantha* og *O. fragilis*, som angiveligt skulle være rigtblomstrende med flotte røde blomster. Jeg er ikke stødt på denne åbenbart særdeles fortræffelige plante andre steder. Kan nogen hjælpe mig med oplysninger?

I internettets annoncer støder man også på *O. fragilis* var. *sydowiana*. Uden tvivl med tydelig

adresse til Georg Sydow. Jeg har ikke set billeder af dens blomst - kan det mon være den, PBP omtaler i 1992?

Peter Brandt Pedersen benytter sin artikel i 1992 til at slå et slag for de vinterhårdføre kaktus og sukkulenter. Her 21 år senere vil jeg gerne gøre det samme. Som ny kaktussamler vil jeg også gerne opfordre til, at man også omtaler kaktusernes hårdførhed eller mangel på

samme, når deres pasning i øvrigt bliver beskrevet. Kan de eventuelt tåle nogle få graders frost, så det er værd at prøve dem i et uopvarmet drivhus?

Under alle omstændigheder kan man roligt anskaffe sig *Opuntia fragilis*.

Finn Nielsen
H.P. Simonsens Allé 72
5250 Odense SV
tlf. 26.528.528
finn.fyn@jubii.dk

P.S.: Efter at jeg skrev ovenstående, har Ken Hancock udgivet en ny, revideret udgave af sin bog, som nu hedder "THE DETAILED DISTRIBUTION OF THE INDIGENOUS CACTI OF CANADA". Heri medtager han også forekomsten af naturhybriden *Opuntia* × *Columbiana*, som er en krydsning mellem *O. fragilis* og *O. polyacantha*. Den nye udgave opregner i alt 511 findesteder, hvilket er en stigning på 50 steder. Af disse 511 har de 33 dog ikke længere nogen population af forskellige årsager, eller tilstedeværelsen kan ikke verificeres. F.N.

Indkaldelse til generalforsamling i Nordisk Kaktus Selskab d. 7. september 2013

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Valg af referent
3. Formandens beretning
4. Kassererens beretning og fremlæggelse af regnskab.
5. Indkomne forslag.
Forslag skal være formanden i hænde senest d. 1. august 2013
6. Valg af formand, kasserer og sekretær
7. Valg af bestyrelsessuppleanter
8. Valg af revisor
9. Valg af revisorsuppleant.
10. Evt.

I sidste nummer af Kaktus var der et forslag til reviderede vedtægter for NKS, samt kommentarer dertil fra strukturgruppen. Der er nu kommet en ændring til disse fra Finn Larsen og Bjarne Kjempff:

Ændringsforslag til forslag til vedtægtsændringer.

Vedr. § 6: Vi foreslår et årligt kontingent på DKK 75,- for digitale medlemmer. Vi foreslår et årligt kontingent på DKK 150,- hvis man ønsker at modtage printede artikler.
Vedr. § 9a: Vi foreslår en bestyrelse på kun tre medlemmer - webmaster, kasserer og en formand.

Bestyrelsen har modtaget endnu et forslag fra Ellen Christensen og Michael Nielsen:

Forslag 2. Strukturændring

Strukturgruppen har udarbejdet et udmærket forslag omkring nye tiltag for at sikre NKS's fremtid. Den primære ændring er overgang til en 100% internet

baseret forening dog med mulighed for at få et print to gange årligt af de artikler som lægges ind. Dertil to kontingenter. Ligeledes har økonomien spillet en rolle. Vi er noget bekymret for om dette forslag vil sikre NKS's fremtid. Hvorfor?

De nuværende aktiviteter på hjemmesiden er stort set ikke eksisterende. På 4 år har der været 44 mails i forum. Under en mail per måned! Upload af artikler etc har der stort set heller ikke været. Så hvorfor skulle en 100% internet baseret forening give mere aktivitet og flere medlemmer? Hvorfor skulle man skrive mere?

Over 60% af medlemmerne i dag har kun bladet som årsag til medlemskabet. Hvis man nu kan få et par A4 sider printet ud to gange om året tror vi det vil betyde en masse flugt fra NKS. Hvem vil betale 150 kr for det? Og hvem sikrer der bliver skrevet artikler? I dag er det jo redaktørens ansvar.

Det sidste argument var økonomien. Men med det nye trykkeri har vi faktisk overskud som regnskabet også viser.

Derfor frygter vi at forslag 1 vil medføre en yderligere reduktion af de få medlemmer vi har i dag.

Vi vil derfor komme med følgende forslag:

Vi opdaterer vores hjemmeside som foreslået af strukturgruppen. Men vi fortsætter i 2014 med 3 professionelt trykte blade. Vi kan have to kontingenter som foreslået af strukturgruppen.

75 kr for digitale medlemmer og 150 kr for medlemmer som også ønsker bladet.

I dag koster et blad 35 kr og 15 kr i porto = 50 kr. Det er 150 kr per medlem for tre blade. Så 150 kr skulle dække omkostningerne.

Vi nedlægger sekretær funktionen, men redaktøren af bladet sørger for velkomstpakke (bør fortsætte) og udsendelse af bladet.

Fordelen ved dette forslag er et vi minimerer risikoen for medlemsflugt og vigtigt, at vi få testet af, hvor mange som ønsker bladet gennem differentieret kontingent. Så kan vi næste år evaluerer om hvad vi så gør.

NKS regnskab 2012

INDTÆGTER

Kontingent	46.044,13
Annoncer	300,00
Årsmøde	15.865,00
Salg af bøger	450,00
Salg af sweat shirts	440,00
Salg af planter	840,00
Vestjyllandskredsens ophør	1.446,00

INDTÆGTER IALT 65.385,13

Årets overskud:

Indestående på NKS konto pr. 31.12.2012:

Kontant kassebeholdning pr. 31.12.2012:

UDGIFTER

Kontingent retur	2.710,00
Trykning kaktusblad	27.788,75
Porto	8.970,45
Gebyrer	300,00
Årsmøde	19.565,00
Kontorartikler	249,00
Strukturudvalget	1.660,00
Diverse	45,00

UDGIFTER IALT 61.288,20

4.096,93

135.475,21

101,00

Bemærkninger til regnskabet:

Som det ses af regnskabet, kommer vi for en gangs skyld ud med et lille overskud!

Dette skyldes dels at bladet nu kun udkommer 3 gange årligt, og dels at vi har fundet et billigere trykkeri.

Medlemstallet falder fortsat lidt - i 2011 var vi ialt 147 medlemmer og nu er vi nede på ialt 139.

Kassebøger, indtægts- og udgiftsbilag stikprøvevis kontrolleret.

Kassebeholdning afstemt.

Bjarne Kjempff, Revisor

Christian Lorentsen, Kasserer

Et overflødhedshorn af sunde og blomstrende kaktus. Er det ikke det vi alle drømmer om?

Foto: Rasmus Christensen

Årsmøde lørdag den 7. september

Et vigtigt årsmøde o

NKS indbyder hermed alle til årsmøde, som afholdes lørdag den 7. september 2013 på DANHOSTEL i Odense.

Årsmødet 2013 afholdes på Fyn nærmere bestemt i Odense. Bestyrelsen har denne gang valgt Fyn for afstandsmæssigt at ligestille NKS medlemmer fra hele landet.

I år er det nemlig en særlig vigtig generalforsamling, vi har på tapetet, så bestyrelsen vil gerne have så mange medlemmer, som muligt til at møde frem. Grunden til at generalforsamlingen i år er særlig vigtig er den, at det forslag til strukturændringer af NKS, som blev offentliggjort i kaktusblad nr. 1 2013 og på hjemmesiden, samt de ændringsforslag der beskrives i dette nummer, skal behandles og derefter til afstemning. Af samme grund har bestyrelsen vedtaget at give et klækkeligt tilskud til både spisning og overnatning.

Der har efter sigende været tvivl om, hvorvidt man skal betale for **kun** at deltage i selve generalforsamlingen. Det skal derfor pointeres, at **alle** NKS medlemmer med et gyldigt medlemskab har ret til at møde op til selve generalforsamlingen og deltage i afstemninger uden at skulle betale for noget som helst!

Foreningen har allerede sikret sig, at der bliver planter til salg, men jo flere des bedre, så derfor opfordres alle deltagere til at medbringe overskudsplanter til salg eller evt. til bytte, også selv om man kun har nogle få stykker, som man kan undvære. Der vil også være adgang til plantesalg for udefra kommende, som ikke er medlemmer af NKS.

Til de af jer, som ikke tidligere har fået udleveret bogen "100 kaktus" af Bjarne Kjempff ved et tidligere årsmøde kan den stadig erhverves for 0 kr = gratis. En bog pr. husstand.

Til dig, som endnu aldrig har været til årsmøde. Prøv at møde op! Du kan erhverve spændende og billige planter. Du kan møde hyggelige kaktusnorder og få nogle gode råd, hvis du har brug for det. Endvidere er der spændende foredrag. I år har du mulighed for at møde Martin Årseth-Hansen fra Botanisk Have, der vil fortælle om sine spændende rejser i Afrika. Endvidere vil Finn Larsen berette om hvordan kaktus klarer sig i de forskellige klimazoner. Om aftenen er der hyggeligt socialt samvær, hvor vi over et glas vin, en øl eller en vand tager hånd om alle mulige emner, der måtte komme på tale.

Vi glæder os til at se jer alle i Odense i september.

Tid og sted:

Lørdag den 7. september 2013

DANHOSTEL Kragssbjerggaard i Odense
Kragssbjergvej 121
DK- 5230 Odense M
Telefon: +45 66130425
<http://www.odense-danhostel.dk>
Mail: odense@danhostel.dk

Tilmelding:

Bindende tilmelding **senest den 7. august 2013** til:

r 2013 på DANHOSTEL i Odense

omkring NKS's fremtid!!

Christian Lorentsen

Ærtevej 12

DK-8700 Horsens

Tlf.: 75644768

Mail: crl@stofanet.dk

Husk også at fortælle, hvor mange meter salgsbord du vil have, hvis du skal sælge planter.

Priser:

Prisen er i år kun 275 dkk pr. person, hvis man kun deltager lørdag.

Hvis du også vil overnatte, er prisen for deltagelse lørdag og overnatning i delt dobbeltværelse i alt kun 475 dkk pr. person. Tillæg for enkeltværelse er 150 dkk.

Linnedpakke kan lejes kr. 60,- pr. sæt inkl. håndkl. (kan også medtages)

Betaling - VIGTIGT:

Ved tilmelding - eller **senest 7. august 2013** - indbetales deltagergebyret på nedennævnte konto:

Danmark:

Regnr. 1551 og Kontonr: 6578713

Sverige og Norge:

SWIFT: DABADKKK

IBAN: DK4930000006578713

Program for lørdag den 7. september 2013:

Kl. 10.00 - 10.30:

Registrering, opstilling af planter og udlevering af bogen "100 kaktus"

Kl. 10.30 - 12.00:

Generalforsamling, herunder præsentation af den nye hjemmeside.

Kl. 12.00 - 13.00:

Kaffe og ostemad. Frokost/lunch. NKS betaler for dine drikkevarer (én øl eller en vand)

Kl. 13.00 - 14.00:

Martin Årseth-Hansen fortæller om sine rejser i Afrika.

Kl. 14.00 - 16.30:

Besøg hos Ebbe Skov og Jens Jensen i Odense.

Kl. 16.30 - 18.00:

Plantesalg, også for ikke - medlemmer.

Kl. 18.00 - 19.30:

Kaffe og kage

Kl. 19.30 - 20.30:

2 retters middag
Finn Larsen fortæller om Kaktus i forskellige klimazoner.

Kl. 21.00 - ??:

Kaffe + hjemmebak
Socialt samvær

Søndag den 8. september 2013:

Morgenbuffet og hjemrejse for dem, som har valgt at overnatte.

Åbent hus søndag kl 10-12 hos Ellen Christensen og Michael Nielsen i Svendborg. Her har du mulighed for at se måske Danmarks største Euphorbia samling. Plus lidt kaktus og et par landskildpadder.

Astrophytum - på en lidt anderledes måde.

Tekst: Peter Brandt Pedersen. Foto: Erik Hansen

Slægten *Astrophytum* består, alt efter hvilken forfatter man følger, af 10 - 15 mere eller mindre gode arter. Det er ikke denne lille artikels hensigt at komme ind på dette. Se overskriften! I de sidste 40 år er så godt som alle arter blevet omtalt og vist i billeder i vort blad. 10 arter (?) skal lige nævnes her. De bliver nævnt i grupper efter ligheder: 1) *asterias*(as) -2)*myriostigma*(my) og *coahuilense*(co) 3)*caput-medusae*, 4) *capricorne*(cap), *crassispinum*(cras), *crassispinoides*, *senile*(se) og *niveum*(ni) 5) *ornatum*(or). Jeg vender tilbage til parenteserne senere.

Astrophytum onzuka

I 1940'erne fandt japaneren Watanabe 2 røde frøplanter i en såning af *Gymnocalycium mihanovichii*, og det blev begyndelsen til 1000tals G. m. hibotan. Den røde *Gymnocalycium* oftest podet på en varmekrævende *Hylocereus*! Den røde farve viser, at planten mangler grønkorn/klorofyl og kan ikke overleve uden podning. Siden den er der dukket utallige røde og gule former op i de forskellige kaktusslægter og har alle til fælles, at de kun overlever som podninger. Der er også dukket mellemformer op, som kaldes hibotan nishiki. Det er planter som har noget grønt i sig, og de kan udmærket dyrkes på egen rod.

Astrophytum onzuka m/3 ribber

I de sidste 20-30 år er der dukket et utal af former/hybrider af *Astrophytum* op. Fælles for dem er, at de næsten alle stammer fra Japan. I begyndelsen var de rigtig dyre i anskaffelse, men masseformeringer i bl. a. Kina, Thailand og Sydkorea har gjort priserne mere overkommelige for de almindeligere former.

Efter i så mange år at have måttet "nøjes" med de 10 nævnte og deres mange varianter, spørger man uvilkårligt sig selv, hvor de dog kommer

Astrophytum onzuka cristata

Astrophytum asterias superkabuto.
Superkabuto blev fundet af japaneren Masaomi Takeo i et gartneri i 1981. Det er en mutation

Astrophytum superkabuto form

Astrophytum superkabuto Snow

fra. Bogen om *Astrophytum* hedder: "Die Gattung *Astrophytum*" af Sadovsky og Schütz. De nævner inger af de japanske former af gode grunde. De var ikke kommet på markedet endnu. Hvor kommer de så fra? Jeg nærlæste bogen igen med hovedvægt på fotografierne. De viser billeder af planter, der er mutationer og multihybrider. En idag søgt *Astrophytum* form - de har ikke så høje tanker om disse former, hedder *Kikko*, hvilket skulle betyde skildpadde. De viser et foto, der ligner en *Kikko*, og nærmest affærdiger den som et misfoster eller en monstrøsitet! I dag er det en af dem, der koster penge!! Samtidig beskriver de nogle former som *circumcosta* og *rotundata*, altså former med runde plantelegemer eller cirkelformede aftegninger.

Der vil tit fremkomme afvigende former ved frøformeringer. Vælger man de afvigende fra og formerer dem, har vi en nu sort. Det er stadig den samme plante. Afvigelserne kan være mange: spirallformet vækst, ekstra eller mindre antal ribber, ændret blomsterfarve o.s.v.

Jeg vender nu tilbage til parenteserne i begyndelse af denne artikel. Alle *Astrophytum* kan krydses indbyrdes. Når man eksempelvis krydser *A. capricorne* med *A. asterias* kommer afkommet til at hedde *A. Capas*. Derfor bogstavkombinationen. *Capas* betyder at *A. capricorne* er moderen, og blomsterstøvet kom fra *A. asterias*! Man nævner altid moderen først! Læseren vil så selv kunne lave hybridkombinationer af bogstaverne i parenteserne. Krydset *Capas* er efter min mening ikke den dårligste hybrid. Man får en asteriaslignende plante med mange hvide "stjernedrys" (*Astrophytum* blev tidligere kaldt Stjerneaktus) en nydelig gul blomst med rødt svælg. En *Capas* er altså en f-1 hybrid, hvilket betyder, såfremt begge forældre var rene arter, at de er meget ens. Krydser man derpå en *Capas* med en *A. ornatum* - *capas* x or - så får man en såkaldt multihybrid. Så begynder der at ske noget. Man får et meget uens afkom.

Krydser man dette afkom med sig selv eller f.eks. en *A. senile* så vil der næppe være mange frøplanter i såningen, der er ens. På den måde må mange af de japanske former være opstået, tror jeg nok. Multihybriderne er fertile og sætter fint frø efter bestøvning. Dog kan frugten tit være temmelig lille og indeholde ret få levende frø. Frøplanterne kan være sartere end almindelige artsrene arter. En undtagelse er *A. myriostigma* x *A. ornatum*, som tyske gartnerier producerede i store mængder i 1930'erne af den simple grund at afkommet havde begge forældrenes gode egenskaber, lignede det de var, nemlig en mellemting og vigtigst: de var robustere i kultur og blomstrede bedre.

Astrophytum ornatum multihybrid

Skulle en og anden af mine læsere få den udmærkede tanke selv at lave "japanske" former så lige en lille advarsel. Starter du med to arter, går videre med en 3., krydser frem og tilbage, så skal du nok være yngre end 60 år! Fortvivl ej. Køb en *Capas* og et par japanske former, så vil du have resultater i løbet af 3-4 år. Så nemt er det. Billederne til artiklen er taget af Erik Hansen, Rågeleje, dels fordi han har uhyggelig mange af den slags i alle størrelser, jeg har ikke så mange, dels at han fotograferer, hvilket jeg helst ikke gør. Se billedet af hans frøbakker. Der gemmer sig mange spændende former. Men de skal prikles! En plante - en potte - pladsen!

Frøplante *Astrophytum "spiralis"*

Jeg er ikke tilhænger af enten/eller, men en varm fortaler for både/og. Jeg har arterne og mange hybrider/former/multihybrider/mutationer, og jeg er glad for dem alle, ellers havde jeg dem ikke. Naturen er lunefuld. Vi kan ikke alle være så heldige som japaneren Onzuka, som fandt formen *A. myriostigma* Onzuka, men vi kan forsøge os.

Astrophytum ?? kikko

Et lille efterskrift: man kan krydse *Astrophytum* med *Leuchtenbergia* - ikke speciel køn, men interessant. Prisen er også interessant - meget høj. Forklaringen er den, at bestøvningen giver ikke altid frø med liv i. Gør den det så er frø-

En af Erik Hansens mange, mange frøbakker
ikke priklet 1 plante 1 potte!!

En af de mange frøplanter -
kunne blive en flot *Astrophytum Kikko*

planterne ikke særlig livskraftige. Hvis man ikke ligefrem er den, der vil have alt, og hvem vil ikke det, så kan den undværes.

Og til allersidst hvorfor finder man aldrig eller næsten aldrig mutationer i naturen. Ganske

Endnu en frøplante - spændende at se hvad den
udvikler sig til!!

enkelt fordi de er så få og normalt ikke kan klare sig overfor de "normale". Tænk på undulater. Alle er grønne i naturen - i fangenskab er det jo en helt anden historie. Multihybrider i naturen ville kræve, at flere arter voksede ganske tæt på hinanden.

Der er ikke navne på alle billeder. Der findes et utal af japanske navne -Hagugaku, Kituko - Ranpo, Koyo - Ran etc, som alle er nogenlunde nemme at genkende på billeder, når navnet står ved siden af! Intet navn så formoder Erik Hansen og jeg, at det kunne være en multihybrid. Vil du se flere billeder så klik på Google med *Astrophytum asterias* eller cactus-art.biz. Masser af billeder med rigtige(?) navne. Vil du købe planter f. eks. på www.panarottocactus.net (Italien) eller StarAstrophytum.com (Tjekkiet) så har de mange billeder, og de koster ingenting at se på. Planterne kan være dyre. Med lidt held og tålmodighed er Ebay.de eller uk også en mulighed. Jeg har købt en del til en for mig rigtig god pris.

Som sagt er alle billeder taget af Erik Hansen Rågeleje - måske kunne han også overtale til at sælge en plante eller to??

Lithopsarterne: lette - hvis man behandler dem rigtigt!

Tekst og foto: F. Bartig

Reddet fra byggemarkedets van(d)alisme.
Bemærk kalkudfældninger på bladene - spor efter fordampet ledningsvand. *Lithops* skal vandes nedefra.

De gamle blade er saftspændte.
Her må ikke vandes.

Jeg bor ved siden af et stort byggemarked med en gartnerafdeling. Som regel har man her et bredt udvalg af sukkulenter til salg. *Lithops* blandt andet. Således sidste forår et stort parti - meget fine planter. Problemet var, at planterne var nyvandede. De var nærmest sjaskvåde. På den tid af året skal *Lithops* være knastørre. Adskillige af disse store, sikkert 4-5 år gamle planter, var allerede rådne. Sikke et spild! Jeg kontaktede personalet, som imidlertid var uinteresseret i at modtage belæring fra mig. Jeg tog 3 potter med hjem. Der var 3 planter i hver potte. Jeg tog planterne ud af potterne, delte dem og lagde dem til tørre. Et par stykker rådne, men det lykkedes at redde resten.

Jeg led under den vildfarelse, at alle kaktusforeningens medlemmer var klar over, hvordan *Lithops* skal behandles, men under generalforsamlingen i Østjyllandskredsens 2013 talte jeg med et par stykker, som havde haft problemer med planterne. Det viste sig, at de havde vandet deres *Lithops* forkert. Når planterne hen på sensommeren har blomstret, skal man indstille vandingen. Om efteråret er det nye bladpar, usynligt for beskueren, begyndt at udvikle sig,

og processen fortsætter gennem vinteren og det tidlige forår. De nye bladpar henter det vand og den næring, de skal bruge, i de gamle blade. Man må for alt i verden ikke vande planterne på dette tidspunkt. Sidst på vinteren og tidligt på foråret kan planterne meget vel være rynkede og se triste ud, men undskyld jeg gentager det: de skal ikke have vand.

Sidst i marts først i april alt efter hvordan vinteren og foråret har artet sig, bryder det nye bladpar frem mellem de to gamle blade. I begyndelsen er de nye blade naturligvis en del mindre end de gamle, som skrumper i takt med, at de afleverer deres indhold af vand og næring til næste generation. Medens de nye nu synlige blade vokser på de gamles bekostning, må man ikke give vand - heller ikke selv om denne periode kan være langvarig. Processen kan være tilendebragt sidst i april, men jeg har oplevet først at kunne vande én og anden i begyndelsen af juli måned. Når de gamle blade har afleveret alt indhold til de nye, omslutter de de nye blades basis som to tørre, papirtynde skæl. De unge blade er nu næsten lige så store, som de gamle var, de er saftspændte, og deres farver er klare og smukke. Det er på det tidspunkt, man skal fotografere sine *Lithops*! Når man kan se, at bladene er ved at miste saftspændingen, d.v.s. når bladenes overflade bliver en smule rynket, så skal planterne have vand.

Jeg dyrker mine *Lithops* i hvidglaserede 10cm potter placeret i tilsvarende underskåle. Uden at

**De nye blade er fuldt saftspændte.
De gamle er ikke helt indtørrede - det er endnu for tidligt at vande.**

**De gamle blade er helt indtørrede.
I dette stadium skal panterne vandes , som beskrevet.**

fjerne potten fylder jeg underskålen op til kanten med vand. *Lithops* har meget fine trevlerødder, som ofte er rigt forgrenet i bunden af potten, og planterne reagerer meget hurtigt på en vanding. Potterne står tæt ved glasset, og når solen skinner, er planterne fuldt ud eksponeret. Skønt hvide kan potterne blive meget varme, men planterne tåler det. Under disse forhold vander jeg, som beskrevet, ca. én gang om ugen.

Blomstrede *Lithops* sp.
(formodentlig *L. karasmontana*. *Lithops*arterne er ikke helt lette at bestemme, hvis man har købt dem uden etiket).

***Lithops* i blomst. Efter blomstringen indstilles vandingen.**

I dårligt vejr ser jeg tiden an - der kan let gå 14 dage mellem vandingerne. En tommelfingerregel, som jeg ikke selv har fundet på, siger: er du i tvivl, så la' vær'. I løbet af sommeren vander jeg 3-4 gange med en næringsopløsning af en styrke svarende til det halve af det anbefalede til "normale" pottedplanter. Jeg har dyrket *Lithops* i en lille snes år nu, og mine planter ser

ud til at trives - for det meste. Én art driller mig: *Lithops otzeniana*. 2 gange har jeg forsøgt med samme sørgelige resultat. Bjarne Kjemppff mener, man har ret til et 3'die forsøg. Jeg vil overveje det.

Tidligere voksede mine planter i en jordblanding af grus og leca-blandet sand tilsat en smule pottemuld fra byggemarkedet. Det gik udmærket. Nu benytter jeg en blanding af pimpsten (den vare tyskerne og Peter Brandt kalder "bims"), lerjord og en smule humus. Det går også fint. Det vigtigste krav til voksemediet er vel, at det skal kunne suge vand op fra underskålen uden at være for kompakt.

Om sommeren kan luftens temperatur på min altan, hvor planterne står, snige sig op på 40°C, når solen skinner. Temperaturen i potterne er sikkert højere. Om vinteren ligger temperaturen omkring 10°C men kan i langvarige kolde perioder falde til 6-7°C. Planterne tåler disse ekstremer men kræver dem næppe. En lys og kold/kølig vinteropbevaring er dog nok forudsætningen for et naturligt gennemløb i planternes årscyklus.

Da jeg første gang stødte på Aizoacéslægten *Lithops* faldt jeg pladask for planterne - de er jo ganske bedårende. Men mennesker ser forskelligt på tingene, og engang, jeg præsenterede et nyt kvindeligt bekendtskab for et par af de smukkeste arter, sagde hun blot: "Jeg synes, de ligner hæmoroider".

Hvad mener du??

Vejledende afstemning

Har du læst de 2 forslag som er beskrevet i hhv. "Kaktus og andre sukkulenter" nr 1, 2013 og det blad du sidder med lige nu. De omhandler Nordisk Katus Selskab's fremtid? Hvis ikke, er det nu du skal gøre det!

Måske er du forhindret i selv at møde op til generalforsamlingen på årsmødet, men vi vil alligevel gerne høre din mening, derfor får du her muligheden for at påvirke de fremmødte deltagere. Du må også stemme, selv om du har planlagt at møde op til generalforsamlingen.

Du kan stemme på:

- a) - ingen ændring
- b) - forslag 1
- c) - forslag 2

Det er ret simpelt at give sin mening til kende. Send en mail eller et lille brev til redaktøren, senest d. 7. august 2013, hvor du skriver dit navn og din stemme.

Hun vil derefter optælle stemmerne og fremføre det på generalforsamlingen. Jo flere der har en holdning jo bedre, det er jo vores fremtid det gælder.

Men, for der er jo altid et men, husk at det stadig er generalforsamlingen der kan træffe den endelige beslutning, derfor endnu engang - mød op hvis du kan.

Mvh. bestyrelsen

Minder fra et besøg hos en *Euphorbia* - entusiast. Foto: Ellen Christensen

Piaranthus atrosanguineus (N.E.Brown) Bruyns

(Apocynaceae; Asclepiadoideae; Ceropegieae)

Tekst og foto: F. Bartig

Piaranthus atrosanguineus (N.E.Brown) Bruyns 1999. Denne art var i mange år kendt som *Huerniopsis atrosanguineus* (N.E.Brown) White & Sloane 1937, og det har voldt mig nogen vanskelighed at komme på bølgelængde med navneforandringen, men Bruyns plejer at vide, hvad han gør, så den er sikkert god nok. *P. atrosanguineus* findes i et ret stort område, der starter omkring Gaborone og Molepolole i Botswana og går nordøst til nord for Soutpansberg.

Jeg havde ønsket mig arten længe og var begejstret, da en af mine bekendte, en orkidéentu-

siast, på en englandstur erhvervede et eksemplar til mig. Der gik dog et stykke tid, før jeg fik den i blomst. Der knytter sig en speciel oplevelse til denne blomstring. Det første knopanlæg tørrede ind, men så udvikledes endelig en knop, som så lovende ud, og efter nogen tid var jeg sikker på, at det nok skulle lykkes. Dengang var jeg så ung, at jeg godt måtte arbejde, og min arbejdstid lå således, at jeg først kom hjem ved firetyvetiden. Da jeg en sådan sen aften åbnede døren til min altan, fortalte en karakteristisk, ret gennemtrængende duft mig, at en af mine stapelier var i blomst, og min mistanke, som straks rettedes mod *atrosanguineus*'en, bekræf-

tedes. For første gang kunne jeg naturel beundre synet af blomsten med dens mere spektakulære end egentlig kønne, noget overdimensioneret virkende bikrone. Jeg sad et kvarters tid og nød blomsten, men jeg var træt og besluttede derfor at udskyde fotograferingen til næste dag. Da jeg efterfølgende formiddag gik ud for at se til min plante, måtte jeg med en forbløffelse, som kun er overgået af min skuffelse, konstatere, at blomsten var visnet. Én eneste nat havde den levet - som en anden "Nattens Dronning". Der kom siden flere blomster, og nu var jeg advaret, så jeg fik jo mine billeder. Nogle år senere kunne jeg hos Bruyns (Bruyns 2005) læse følgende: "*P. atrosanguineus* har de kortest levende blomster blandt stapelierne. I kultur i Cape Town åbner de sig almindeligvis om eftermiddagen ved fire-femtiden og lukker sig igen mellem klokken syv og ni den følgende morgen". Det er naturligvis ikke gratis for en plante at udvikle en blomst, og at kassere den

efter mindre end et døgn kan umiddelbart virke som en ekstravagant strategi. Der er imidlertid sjældent plads til frådseri i naturen, og det kunne være interessant at få undersøgt, om der er en om jeg så må sige, "fornuftig" forklaring på fænomenet.

Piранthus atrosanguineus er i øvrigt ret holdbar, når blot man husker at tage stiklinger og starte nye planter op med jævne mellemrum.

Litteratur: Bruyns, Peter V.: *Stapeliads og Southern Africa and Madagascar*. Umदाus Press, South Africa 2005.

• Der kom et brev •

Østjyllandskredsen afholdt den årlige generalforsamling hos Gurli og Christian Lorentsen den 13. april. Stort fremmøde. Boller og lagkage: meget hyggeligt. Jeg talte 4 nye ansigter, som ikke har været med før! Øjensynligt en velfungerende, vital forening. Men jo også en forening der befinder sig i en slags vadested. Jeg benyttede lejligheden til at spørge ind til foreningens økonomi set i sammenhæng med ønsket om at standse bladet "på sigt". Jeg forstod, at lukningsplanerne ikke havde baggrund i vores fælles økonomi. Er det fordi, vi ikke gider, spurgte jeg. Svaret var vel nærmest bekræftende.

Bjarne Kjempff fortalte, at der arbejdes på fremstilling af en ny og væsentlig forbedret foreningshjemmeside. Jeg synes, det lyder fint. Jeg kunne sagtens finde på at tage ned på biblioteket for at beundre resultatet. Jeg synes blot ikke at blad og hjemmeside udelukker hinanden på nogen måde.

Formålet med at nedsætte en arbejdsgruppe skulle være at give vor forening et løft. Kan lukning af bladet siges at være et løft?

Foruden kaktusforeningen er jeg medlem af 2 internationale arbejdende botaniske foreninger. Begge præsterer 3 bladudgivelser om året. Hoya-foreningen i Sverige har netop kastet sig ud i et ambitiøst og sikkert kostbart bladudgivelsesprojekt. Herpetologisk Forening opruster i øjeblikket på bladfronten. Har disse mennesker aldrig hørt om Internettet? Jo, det har de jo nok ikke kunnet undgå, men de mener formentlig, at information formidlet på papir kan noget andet end Internettet kan (og vice versa naturligvis).

Jeg mener, at bladet er den lim, som holder sammen på foreningen. Jeg nævnede luk-

ningsplanerne for en af mine venner, og han reagerede nøjagtigt, som jeg ventede (og frygtede): "Ja, men så melder jeg mig ud". Jeg tror naturligvis ikke, at et flertal af foreningens medlemmer vil reagere på den måde, men blot det at nogle vil, synes jeg er trist. Man snakkede om at give foreningen et løft! Jeg er sikkert ved at være en tykskallet olding, men jeg forstår dog så meget, at hvis man skal udgive et blad, så må der være nogen, som har lyst til at lave det. Bladet har hængt på dig, Ellen, i adskillige år. Har du mistet gejsten? Med venlig hilsen
Flemming Bartig

Svar fra redaktøren:

Nøj, jeg har ikke mistet lysten og selv om det ind imellem er lidt svært, at få samlet artikler til et helt blad, så har jeg dog nogle trofaste medlemmer, der gerne sætter sig og hjælper mig, hvis det kniber.

• ÅRSMØDE 2013 • Opråb fra redaktøren

Som alle ved er der generalforsamling i forbindelse med årsmødet. I år er det særlig vigtigt, at alle der har mulighed for det, møder op.

Nordisk Kaktus Selskab må følge med udviklingen, hvis vi skal overleve. Der er flere holdninger til hvordan det skal foregå, men vi kender ikke alle medlemmers mening, derfor vil jeg endnu engang understrege hvor stor vægt vi lægger på, at netop DU møder op.

Prisen for deltagelse i årsmødet er derfor sat meget lavt. NKS giver et stort tilskud, for jo flere der møder op, jo større mulighed er der for, at vi finder den rette løsning for vores fælles fremtid

Sæt kryds i kalenderen og mød op d. 7. september 2013!!

Postfach 1107 D/71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de

48 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engros-handel

HAR DU PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er du interesseret?
Få et gratis prøvenummer af vort
medlemsblad "Orkideer",
der udkommer 6 gange årligt.
Kontakt kassereren nedenfor

DANSK ORCHIDE KLUB

V/ Bente Nielsen, Sømadevej 6,
DK-6430 Nordborg. Tlf/Fax: 74 45 09 24
e-mail: bente_kaj@mail.dk
www.orkideer.dk

Kaktusgartneriet

Kom og se vore mange forskellige kaktus og sukkulenter. Kig forbi på adressen:
Vejlegårdsvej 99, Vallensbæk,
eller ring i forvejen på tlf: **20 94 49 46.**

E-mail: Falle@post1.dknet.dk.

Hjemmeside:
www.kaktusgartneriet.dk

1992 - 2013, 21 år med RICHTER SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg,
Germany

Tel+Fax 0049 9409 869245

e-mail: richtersukk@t-online.de

Siden 1992 med forsendelse af mexicanske og vinterhårde kaktus, Agaver, Yucca, Sedum - planter fra egne frø.

Gratis plante - og bogliste - ny udgave er udkommet.

Nye bøger:

Hochstätter(2007): The genera Pediocactus, Navajoa, Toumeyia	90,- euro
(2007) Astrophytum (germ./ital.)	15,- euro
(2006) Ariocarpus (ital.)	12,- euro
(2005) CHOLLA	12,- euro
(2005) The genus Sclerocactus	70,- euro
(2011) Richter, I: Die Gattung Agave	
- obs, prisen er incl. forsendelse	40,- euro

Astrophytum myriostigma Onzuka form

Foto: Erik Hansen

QR-kode til hjemmeside

QR-kode til facebook

En af de første kaktus der blomstrer i vores udestue er *Discocactus silicicola*. Fra knopperne viser sig til de står fuldt udsprungne med den lifligste duft, går der kun et lille døgn. Så ved vi sommeren er på vej.

Foto: Ellen Christensen

Indholdsfortegnelse for

“KAKTUS og andre SUKKULENTER” nr. 2/2013

En <i>Neochilenia</i> - men hvilken? - <i>Flemming Bartig</i>	side 3
<i>Opuntia fragilis</i> - <i>Finn Nielsen</i>	side 5
Indkaldelse til generalforsamling i Nordisk Kaktus Selskab.....	side 8
NKS regnskab 2012 - <i>Christian Lorentsen</i>	side 9
Årsmøde lørdag d. 7. september 2013 på Danhostel i Odense.....	side 10
<i>Astrophytum</i> - på en lidt anderledes måde - <i>Peter Brandt Pedersen</i>	side 12
Lithopsarterne - lette hvis man behandler dem rigtigt - <i>Flemming Bartig</i>	side 16
Hvad mener du? - <i>Bestyrelsen</i>	side 19
<i>Piранthus атrosanguineus</i> (N.E.Brown) Bruyns - <i>Flemming Bartig</i>	side 20
Meddelelser.....	side 22